

Diplopie

Diplopie, jinak řečeno dvojité vidění, je současné vidění dvou obrazů jednoho předmětu. Obraz může být posunut do stran horizontálně, vertikálně, úhlopříčně; eventuálně může být částečně rotován. Jedná se často o následek narušené funkce okohybných svalů, přičemž obě oči fungují senzoricky správně, ale nedokážou se správně zacílit na sledovaný objekt. Špatná funkce okohybných svalů je často způsobena mechanicky, poruchou nervosvalového spojení, přerušení III. (n. oculomotorius), IV. (n. trochlearis) nebo VI. (n. abducens) hlavového nervu, popř. působením neurotoxinů. Diplopie může být také prvním příznakem systémových onemocnění, narušuje udržování rovnováhy nemocného, pohyb, ale i čtení.

Klasifikace

Binokulární diplopie

Binokulární diplopie vzniká jako následek strabismu, tedy příklonění (esotropie) nebo odklonění (exotropie) osy vidění od fixovaného bodu. V takovémto případě je nasměrována fovea centralis retinae jednoho oka přímo na objekt, přičemž fovea druhého oka směřuje jiným směrem. Obraz předmětu je tedy dopadá mimo žlutou skvrnu.

Mozek vyhodnocuje vizuální směr předmětu podle pozice obrazu blízko fovey. Obrazy dopadající na foveu vidíme jako přímo před námi, ty které dopadají na jiná místa sítnice vidíme jako nahoře, dole, vpravo nebo vlevo. Pokud dojde ke stavu, že se každé oko svou osou dívá jinam, mozek tuto situaci vyhodnotí jako dva nekorespondující obrazy jednoho daného předmětu, protože sledovaný objekt dráždí buňky sítnice odlišně v každém oku.

Mozek se přirozeně brání dvojitému vidění tím, že se snaží ignorovat obraz z jednoho oka. Častěji se tak může stát zvláště v dětském věku, kdy se mozek ještě vyvíjí. Proto si jedinci v dětském věku méně často stěžují na dvojí vidění než dospělí, kterým se strabismus vyvine až v dospělosti. Schopnost adaptovat se na dvojí vidění v dětství se může zdát pozitivní, ve vývoji dítěte však tato adaptace působí negativně. Může se totiž vyvinout tupozrakost. Někteří dospělí nemocní dokážou též na čas ignorovat obraz z jednoho oka, ale tato schopnost již není tak dokonalá, proto zde nehrozí trvalé poškození zraku.

U některých jedinců postižených diplopií, kteří nedokáží spojit obrazy obou očí a nedokáží ignorovat obraz z jednoho oka, se může při snaze fixovat daný objekt projevat křečovitě nepravidelné pohyby oka.

Monokulární diplopie

Monokulární diplopie se může objevit při pohledu pouze jedním okem. Může se také stát, že pacient vnímá jedním okem více než 2 obrazy, pak hovoříme o monokulární polyopii. V takovýchto případech musíme do uvažování příčin zahrnout patologické vyklenutí rohovky (keratokonus), subluxaci čočky, poškození zrakového centra mozku a další.

Přechodná diplopie

Příčinou zrakové diplopie může být např. intoxikace alkoholem, otřes mozku, úrazy hlavy nebo pouhá únava okohybných svalů. Může být rovněž vyvolána některými antiepileptiky (účinné látky fenytoin, zonisamid) antikonvulsivy (lamotrigin), hypnotiky (Zolpidem), dále ketaminem a dextrometorfanem.

Diplopie vyvolaná vlastní vůlí

Někteří lidé umí vědomě pohybovat očima od sebe a k sobě, nebo vědomě rozostřovat viděný obraz. Povětšinou je možné vidět dva obrazy při pozorování vzdáleného a blízkého předmětu najednou (např. umístění prstu před obličej do zorného pole a současné čtení textu na obrazovce počítače). V takovémto případě není dvojité vidění nebezpečné ani škodlivé, může být naopak pro některé zábavné. Umožňuje také vidění stereofotografií (<https://cs.wikipedia.org/wiki/Stereoskop>).

Příčiny

Diplopie

Diplopia

Dvojité vidění

Klinický obraz dvojité vidění

Léčba podle příčiny, cvičení okohybných svalů, zakrývání jednoho oka, korekce prizmaty, chirurgický zákrok

Klasifikace a odkazy

MKN H53.2 (<https://mkn10.uzis.cz/prohlizec/H53.2>)

MeSH ID D004172 (<https://www.medvik.cz/bmc/link.do?id=D004172>)

Medscape 1214490 (<https://emedicine.medscape.com/article/1214490-overview>)

Diplopie může mít mnoho rozličných příčin: poškození hlavových nervů (III., IV., VI.), nádor, diabetes mellitus, migréna, roztroušená skleróza, fluorochinolonová antibiotika, otrava botulotoxinem, polyradikuloneuritida, sinusitida, opilstost, keratokonus, a další.

Léčba

Vhodná léčba binokulární diplopie závisí především na příčině a podmínkách, které uvedené příznaky vyvolávají. Léčebné možnosti zahrnují cvičení okohybných svalů, zakrývání jednoho oka (vhodné řešení i u těžko řešitelných vad), korekce prizmaty a v těžších případech chirurgický zákrok.

Odkazy

Související články

- Oko
- Okohybné svaly
- Okohybné poruchy/PGS/diagnostika
- Strabismus
- Oko/Vady oka

Zdroj

- YVOLUTION,. *Diplopia* [online]. [cit. 14.12.2014]. <<https://en.wikipedia.org/wiki/Diplopia>>.